

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2544 หมวด 4 แนวการจัดการศึกษา มาตรา 22 ถึงมาตรา 30 สาระสำคัญของหมวดนี้ครอบคลุมหลักการ สาระการเรียนรู้และกระบวนการจัดการศึกษาที่เปิดกว้าง ให้แนวทางการมีส่วนร่วมอย่างสร้างสรรค์ โดยเฉพาะ มาตรา 24(3) ได้กำหนดเกี่ยวกับการจัดกระบวนการเรียนรู้ ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการดังต่อไปนี้ จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติ ให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2542 : 14) ทำให้ผู้เรียนมีศักยภาพ มีคุณภาพ ดำรงชีวิตในสังคมอย่างมีความสุขและสามารถนำประโยชน์จากการอ่านที่ได้รับไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ การปฏิรูปการเรียนรู้เป็นหัวใจสำคัญของการปฏิรูปการศึกษาและสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 เป็นการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการเรียนรู้โดยเน้นประโยชน์ที่ผู้เรียนจะได้รับ โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลเพื่อส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนให้ได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพของแต่ละบุคคลด้วยการปลูกฝังให้ผู้เรียนรู้จักแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ใฝ่รู้ ใฝ่เรียน มีนิสัยรักการอ่านเรียนรู้ตลอดชีวิต รัฐบาลปัจจุบัน ได้แถลงนโยบายที่จะเร่งรัดการปฏิรูปการเรียนรู้โดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง หลักการเรียนรู้ด้วยตนเองและหลักการเรียนรู้ตลอดชีวิต เป็นพลังความคิดสร้างสรรค์ สร้างนิสัยรักการอ่าน การปฏิรูปการศึกษา จะประสบความสำเร็จได้ ประชาชนทุกคนต้องช่วยกันพัฒนาและส่งเสริมให้เยาวชนเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ มีนิสัยรักการอ่าน มีทักษะในการอ่าน เพื่อเป็นนักอ่านที่ดี มีสติปัญญา รู้เท่าทันคน ทันเหตุการณ์ ก้าวไปกับโลกยุคโลกาภิวัตน์ได้เป็นอย่างดี (อุดมศักดิ์ พลอยบุตร, 2545 : 18) ปัญหาการเรียนการสอนที่พบสภาพการอ่านของผู้เรียน ไม่สนใจในการอ่าน ไม่เห็นความสำคัญของการอ่าน อ่านหนังสือไม่ออก อ่านหนังสือออกแต่อ่านไม่แตกฉาน ไม่สามารถสรุปประเด็นหรือจับใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่านได้

การอ่านและการเขียนเป็นกระบวนการสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาคน ในยุคโลกาภิวัตน์ เพราะโลกได้เจริญก้าวหน้าไปอย่างรวดเร็ว มีสื่อให้อ่านอย่างหลากหลายให้เลือกทั้งสิ่งพิมพ์ ไปจนถึงสื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่เรียกว่า “อินเทอร์เน็ต” เป็นการพัฒนาทางสติปัญญา ฉะนั้นหากคนไม่อ่านหนังสือ ก็ยากที่จะพัฒนาสติปัญญาและความรู้ได้ โดยเฉพาะประเทศที่กำลังพัฒนาจะต้อง

พัฒนาวิธีการอ่านโดยการฝึกฝนจนเกิดทักษะ ฝึกปฏิบัติตนเป็นนิสัยอย่างต่อเนื่อง เป็นการสร้างนิสัยให้เยาวชนรักการอ่าน จนเกิดทักษะในการอ่าน และเป็นนักอ่านที่ดี สถิติการอ่านหนังสืออย่างน้อยสัปดาห์ละไม่ต่ำกว่า 2 เล่ม แต่คนไทยอ่านหนังสือเฉลี่ยต่อคนแล้วเดือนหนึ่งไม่เกิน 3 บรรทัด (กลิ่น สระทองเนียม, 2545 : 15) สาเหตุที่คนไทยขาดนิสัยรักการอ่านมาจากไม่เห็นความสำคัญของการอ่านเพราะมีสื่อเทคโนโลยีที่น่าสนใจมากกว่า เช่น โทรทัศน์ วิทยุทัศน์ คอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต เป็นสื่อที่ให้ทั้งเสียงและรูปภาพในเวลาเดียวกัน ปัญหาการอ่านหนังสือเป็นประจำ ถ้าอ่านหนังสือทุกวันอย่างน้อยวันละ 1 ชั่วโมง จะทำให้เราอ่านหนังสือเป็น จับใจ ความสำคัญจากเรื่องที่อ่านได้พร้อมทั้งได้บรรณารักษ์ การใช้ภาษาได้ถูกต้อง วัสดุสำหรับอ่านมีราคาแพงไม่มีทุนทรัพย์ในการซื้อไว้อ่านเป็นของตนเอง จึงต้องยืมจากห้องสมุดบ้าง ซึ่งบางครั้งไม่สะดวกในการไปใช้บริการของห้องสมุด ฉะนั้นถ้ามีห้องสมุดในบ้านเป็นการอ่านในครอบครัว พ่อ แม่ ลูก และมีโอกาสได้พูดคุยกันเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน ได้ตอบกัน ทำให้บรรยากาศในการอ่านเป็นครอบครัวที่อบอุ่นเด็กก็จะไม่ไปเที่ยวเตร่ จะรักครอบครัว เป็นการฝึกนิสัยรักการอ่าน ที่มีราคาถูกที่สุด ผู้อ่านทุกระดับ ทุกอาชีพสามารถเลือกซื้ออ่านได้ง่าย การอ่านเป็นเครื่องมือสำคัญที่ใช้ในการเสาะแสวงหาความรู้ การรู้และใช้วิธีอ่านที่ถูกต้อง จึงเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับผู้อ่านทุกคน การรู้จักฝึกฝนอ่านอย่างสม่ำเสมอจะช่วยให้ผู้อ่านมีพื้นฐานในการอ่านที่ดี ทั้งจะช่วยให้เกิดความชำนาญและมีความรู้กว้างขวางด้วย ดังนั้น การที่นักศึกษาจะเป็นผู้อ่านที่ดีจึงขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมที่ครูเป็นผู้จัดเตรียมให้ อีกทั้งยังต้องผสมผสานกับความสนใจของผู้อ่านเพื่อเป็นแรงจูงใจที่ช่วยให้นักศึกษาได้อ่านอย่างสม่ำเสมอ (สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์, 2545 : 2) การอ่านมีความสำคัญต่อชีวิตมนุษย์ตั้งแต่เล็กจนโต การอ่านมีความสำคัญต่อการพัฒนาอาชีพและการศึกษา การอ่านเป็นหัวใจสำคัญในการเรียนการสอน (ฉวีวรรณ คูหาภินันท์, 2542 : 3) การอ่านเป็นสิ่งจำเป็นที่จะต้องให้มีความชำนาญเพื่อจะได้ประสมประสพการณ์ทำให้เกิดความคิดกว้างขวาง และเข้าใจในเรื่องที่อ่านได้อย่างรวดเร็วถูกต้อง

การพัฒนาแผนการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ สาขาวิชาภาษาไทย ชั้นปริญญาตรี โดยจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลาย ทั้งกิจกรรม กลุ่มและเป็นรายบุคคล จะเน้นการใช้แบบฝึกทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์จากแบบฝึกที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เพื่อให้ผู้เรียนรักการอ่านซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาในการเรียน สามารถประยุกต์เนื้อเรื่องที่อ่านในชีวิตประจำวันได้ และประโยชน์ที่ได้รับจากการอ่านเป็นเรื่อง ๆ ได้ ซึ่งเป็นกิจกรรมฝึกทักษะทางภาษา การใช้แบบฝึกทักษะในการสอนภาษาไทยเป็นวิธีการสอนที่มีความสนุกสนานวิธีหนึ่งที่จะช่วยให้นักศึกษาได้ฝึกหัดในส่วนที่เพิ่มเติมหรือเสริมจากหนังสือเรียนทั้งยังช่วยเสริมทักษะให้ดีขึ้นเป็นการสนองต่อเรื่องความแตกต่างระหว่างบุคคล เพราะการที่นักศึกษาทำแบบฝึกที่เหมาะสมกับความ

สามารถของนักศึกษานั้น จะช่วยให้นักศึกษาประสบความสำเร็จแบบฝึกจะช่วยเสริมทักษะทางภาษาให้คงทนอีกทั้งยังช่วยให้ครูเห็นจุดเด่นจุดบกพร่องของนักศึกษาได้อย่างชัดเจน ซึ่งจะช่วยให้ครูดำเนินการปรับปรุงแก้ไขปัญหานั้น ๆ ได้ทันที่ เป็นการประหยัดเวลาของครูในการเตรียมสร้างแบบฝึกเสริมทักษะ และนักศึกษาไม่ต้องเสียเวลาลอกแบบฝึกทำให้มีโอกาสดูฝึกฝนมากขึ้น (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2537 : 146) ฉะนั้น ผู้เรียนจะเกิดทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ได้จะต้อง รู้หลักการหรือวิธีการอ่านตั้งแต่ขั้นเริ่มต้น คือ อ่านคร่าว ๆ อ่านได้เร็ว อ่านแล้วย่อความสั้น ๆ ได้ จนเกิดความชำนาญในการอ่านสามารถอ่านได้ทุกเรื่อง ทุกเวลา ทุกสถานที่ และใช้เทคนิคการอ่านเพื่อวิเคราะห์ห้วงการอ่านเป็นการอ่านเพื่อวิเคราะห์ห้วงการอ่านจะต้องใช้ความคิดสติปัญญาขั้นสูงสุด ต้องใช้ความคิดตามไปด้วย อ่านซ้ำ ๆ อย่างระมัดระวัง ต้องอาศัยประสบการณ์ใคร่ครวญหาสาเหตุ ต้องจดบันทึก จัดเส้นใต้ หรือทำเครื่องหมายเตือนความจำไว้ ต้องจับใจความสำคัญให้ได้ (ฉวีวรรณ อุทกนิพนธ์. 2542 : 168) ซึ่งสอดคล้องกับงานศึกษาของอภิรักษ์ อรุณ (2543 : บทคัดย่อ) ที่พบว่านักศึกษาที่เรียนด้วยวิธีสอนแบบปกติ และสอดคล้องกับการศึกษาของกรรณิการ์ สุภปัญญาวุฒิ (2544 : บทคัดย่อ) ที่พบว่า แบบฝึกทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ มีประสิทธิภาพเท่ากับ 85.48/92.33 และนักศึกษาที่เรียนด้วยแบบฝึกทักษะภาษาไทยมีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าคะแนนก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผู้วิจัยได้ศึกษาหลักการและเหตุผลดังกล่าว จึงสนใจที่จะพัฒนาแผนการเรียนรู้โดยใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์เรื่องการฝึกทักษะการอ่าน 1 สาขาวิชาภาษาไทย ชั้นปริญญาตรี เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้สาขาวิชาภาษาไทยมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น จึงนำบทเรียนคอมพิวเตอร์ เรื่องการฝึกทักษะการอ่าน 1 มาใช้ในกระบวนการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติเกิดทักษะการอ่านและการเขียน รู้จักการคิดวิเคราะห์และเข้าใจในเรื่องที่อ่านได้อย่างรวดเร็ว ถูกต้อง และเกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพต่อไป

ความมุ่งหมายของการศึกษา

1. เพื่อพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ เรื่องการฝึกทักษะการอ่าน 1 สาขาวิชาภาษาไทย ชั้นปริญญาตรี ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
2. เพื่อศึกษาดัชนีประสิทธิผลของบทเรียนคอมพิวเตอร์ เรื่องการฝึกทักษะการอ่าน 1 สาขาวิชาภาษาไทย ชั้นปริญญาตรี ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

3. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้แบบฝึกทักษะที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

4. เพื่อประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาชั้นปริญญาตรี ที่มีต่อการเรียนรู้ โดยใช้แบบฝึกทักษะที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

ความสำคัญของการศึกษา

ผลการศึกษาทำให้ได้บทเรียนคอมพิวเตอร์เรื่องการฝึกทักษะการอ่าน 1กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เพื่อใช้จัดกิจกรรมการเรียนรู้แก่นักศึกษาชั้นปริญญาตรี และได้แนวทางสำหรับครูผู้สอนและผู้สนใจในการพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านวิเคราะห์และเขียนสื่อความ สาขาวิชาภาษาไทย

ขอบเขตของการศึกษา

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ นักศึกษาชั้นปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550 ที่เรียนลงทะเบียนเรียนวิชาการฝึกทักษะการอ่าน 1 จำนวน 8 หมู่เรียน รวมทั้งสิ้นจำนวน 247 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ นักศึกษาชั้นปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550 ที่เรียนลงทะเบียนเรียนวิชาการฝึกทักษะการอ่าน 1 จำนวน 1 ห้องเรียน รวมทั้งสิ้นจำนวน 47 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sample)

3. ระยะเวลาในการดำเนินการ

เวลาทดลองภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550

4. รูปแบบการศึกษา เป็นการศึกษากึ่งทดลอง (Quasi – experimental Research)

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การพัฒนา หมายถึง การปรับปรุงบทเรียนคอมพิวเตอร์ เรื่องการฝึกทักษะการอ่าน 1 โดยเฉพาะกิจกรรมการเรียนการสอนสอดคล้อง สัมพันธ์และเหมาะสมกับผู้เรียนให้เกิดประสิทธิผลจากการอ่าน
2. แบบฝึกทักษะ หมายถึง สื่อที่ครูพัฒนาขึ้นประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
3. การอ่านคิดวิเคราะห์ หมายถึง การแปลความหมายจากตัวอักษรมาสู่ความเข้าใจ ในการรับสาร และนำความหมายไปใช้ประโยชน์ มีการฝึกอ่านจากเนื้อหา เพื่อให้เกิดความชำนาญในการอ่าน อ่านได้เร็ว อ่านได้คล่องแคล่ว อ่านเข้าใจและอ่านอย่างวิเคราะห์วิจารณ์
4. ประสิทธิภาพของบทเรียนคอมพิวเตอร์ เรื่องการฝึกทักษะการอ่าน 1 สาขาวิชาภาษาไทย ชั้นปริญญาตรี หมายถึง การพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ ชั้นปริญญาตรี ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 80/80
 - 80 ตัวแรก หมายถึง ร้อยละของค่าเฉลี่ยของนักศึกษาชั้นปริญญาตรี ทุกคนที่ได้จากการทดสอบระหว่างเรียนด้วยแผนการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ จำนวน 10 ชุด ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80
 - 80 ตัวหลัง หมายถึง ร้อยละของค่าเฉลี่ยของนักศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ทุกคนที่ได้จากการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยหลังเรียนด้วยแบบฝึกทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80
5. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทย หมายถึง ข้อทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อวัดความรู้ความเข้าใจในการเรียนภาษาไทยของนักศึกษาที่เรียนด้วยแบบฝึกทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ สาขาวิชาภาษาไทย ชั้นปริญญาตรี โดยวัดได้จากคะแนนการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน
6. ดัชนีประสิทธิผล (The Effectiveness Index) หมายถึง ค่าที่แสดงความก้าวหน้าของนักศึกษาที่เรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์เรื่องการฝึกทักษะการอ่าน 1 สาขาวิชาภาษาไทย ชั้นปริญญาตรี
7. นักศึกษา หมายถึง นักศึกษาชั้นปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550 ที่เรียนลงทะเบียนเรียนวิชาการฝึกทักษะการอ่าน 1